

Warsztat integracyjny na spotkanie młodzieży polskiej i żydowskiej

Opracowanie: Izabela Czumak, Milena Migut

Czas warsztatu: 90 min.

Grupa docelowa: młodzież ponadgimnazjalna polska i żydowska

Ilość uczestników: max. 30 osób.

Ilość grup ćwiczeniowych: 5.

Warsztat dotyczy żydowskiego dziedzictwa kulturowego Lublina i Lubelszczyzny oraz wiedzy o Izraelu. Warsztat kładzie duży nacisk na wzajemne poznanie się uczestników, tradycji i kultur, z których się wywodzą oraz na integrację uczestników. Podczas warsztatu młodzież, pracując w polsko-żydowskich grupach, poznaje narodowe potrawy i święta – polskie i żydowskie, odkrywa ważne miejsca w Polsce i Izraelu oraz projektuje wielokulturowe miasto.

Pozorna lekkość tematyki ćwiczeń przygotowuje uczestników do głębszego zastanowienia się nad wzajemnym odniesieniem do siebie Polaków i Izraelczyków. Wspólne spotkanie stwarza im warunki umożliwiające wzajemne poznanie się i nawiązanie obustronnych kontaktów. Ponadto warsztat umożliwia uczestnikom w bezpośrednim kontakcie wymianę wiedzy na temat Polski i Izraela i konfrontację zastanych sposobów myślenia.

Udział w warsztacie ma także zainspirować młodzież do poszukiwania płaszczyzn porozumienia między Polską z Izraelem poprzez ukazanie, że przyszłe kontakty między obydwojoma krajami zależą od wiedzy i doświadczenia ludzi je tworzących. Kształtuje tym samym do życia w społeczeństwie obywatelskim.

Po warsztatach uczestnik będzie potrafił:

- rozpoznawać miejsca na przedwojennych zdjęciach Lublina,
- wytłumaczyć, kim jest Icchak Jakub Horowitz – Widzący z Lublina,
- wymienić tradycyjne narodowe potrawy i święta,
- wymienić i opisać historycznie ważne miejsca w Polsce i Izraelu,
- wypowiedzieć się na temat korzyści i utrudnień wynikających z zamieszkiwania różnych grup religijnych/kulturowych na małym terytorium.
- rozpoznać i odrzucić stereotypy na temat Polski i Izraela, funkcjonujące w świadomości społecznej.

Materiały pomocnicze:

- materiały z załączników [zał. 2 – zał. 4]
- 5 x duży arkusz papieru (format A1)
- 30 x etykiety samoprzylepne
- 30 x koperty na zdjęcia i nazwy potraw
- 10 x markery
- 20 x papier A4

Przebieg warsztatów

Powitanie oraz wprowadzenie do warsztatów (5 min.)

Prowadzący wita uczestników. Pyta, dlaczego Lubelszczyzna znalazła się na trasie wycieczki Izraelczyków. Pyta wszystkich uczestników, co wiedzą o wielokulturowej przeszłości tego regionu. Wyjaśnia, że warsztat dotyczyć będzie dziedzictwa kulturowego Lubelszczyzny oraz współczesnych tradycji obu krajów.

1. Ćwiczenie – Napisz swoje imię (10 min.)

Potrzebne materiały: etykiety samoprzylepne (30 sztuk).

Uczestnicy warsztatów siadają w kręgu. Każdy uczestnik otrzymuje przylepny papier, na którym pisze swoje imię we własnym języku. Następnie Polacy pytają Izraelczyków, jak zapisać imiona w drugim języku i pomagają Izraelczykom zapisać ich imiona w języku polskim. W rezultacie każdy uczestnik ma na przylepnym papierze napisane swoje imię w dwóch językach. Zapisane imiona są wspólnie powtarzane.

2. Ćwiczenie – Znajdź kogoś kto... (10 min.)

Potrzebne materiały: koperty z rysunkami potraw [zał. 2].

Uczestnicy warsztatów pozostają w kręgu i dostają ankietę [zał. 2] zawierającą opisy osób. Każdy uczestnik, chodząc po sali, ma odnaleźć osoby „pasujące” do opisów i wpisać ich imię na swojej ankiecie. Jednej pytanej osobie można zadać maksymalnie trzy pytania.

Kiedy uczestnicy wypełnią większość pól w swojej ankiecie, siadają w kręgu i prowadzący pyta, czyje imiona zostały wpisane w kolejnych polach. Prowadzący pyta na końcu, kto wie, kim był Icchak Jakub Horowitz oraz kto był kiedykolwiek na ulicy Szerokiej 28.

Podsumowaniem ćwiczenia jest rozmowa na temat Icchaka Jakuba Horowitza, słynnego lubelskiego cadyka, zwanego Widzącym z Lublina. Przy ulicy Szerokiej 28 znajdował się jego dom. Prowadzący tłumaczy, że miejsce to dziś nie istnieje, ale istnieje pamięć o miejscu, o Widzącym i społeczności żydowskiej mieszkającej przed wojną w Lublinie. Prowadzący informuje, że podczas warsztatów zostaną odnalezione także inne ślady dawnych miejsc żydowskich w Lublinie.

3. Ćwiczenie – Polsko-izraelska restauracja (15 min.)

Potrzebne materiały: koperty z rysunkami potraw [zał. 3].

Uczestnicy warsztatów stają w kręgu. Każdy dostaje małą kopertę z karteczką z rysunkiem i podpisem potrawy polskiej lub izraelskiej [zał. 3]. Należy obejrzeć rysunek, zapamiętać nazwę potrawy i schować karteczkę do koperty. Następnie, chodząc po sali, należy wymienić się „swoją” potrawą z jak największą ilością osób, mówiąc: „Daję ci...” Przy wymianie kopert nie należy do nich zaglądać. Ćwiczenie trwa około 2 minut (5-10 wymian), po czym wszyscy stają w kręgu i sprawdzają, czy ostatnia nazwa potrawy, jaką usłyszeli przed zatrzymaniem gry, zgadza się z potrawą, jaką mają w kopercie. Ćwiczenie można powtórzyć 2-3 razy, aż wszyscy oswoją się z nazwami potraw oraz poprawnie je przełożą i zapamiętają.

4. Ćwiczenie – Domino ze zdjęć (15 min.)

Potrzebne materiały: karty domino [zał. 4].

Prowadzący warsztaty prosi uczestników, by ustawili się w dwóch kręgach, tak by w każdym z nich była zachowana proporcja Polaków i Izraelczyków. Następnie prowadzący rozkłada karty do gry na podłodze

a uczestnicy wybierają jedną z nich [zał. 5]. Prowadzący warsztaty wyjaśnia, że należy ułożyć wybrane karty domino, tak, by do siebie pasowały (jak w grze domino). Jeśli uczestnik ma kartę ze zdjęciem Ściany Płaczu i opisem Kolumny Zygmunta, to musi ustawić się pomiędzy osobą z kartą z opisem Ściany Płaczu a osobą ze zdjęciem Kolumny Zygmunta.

Efektom ćwiczenia są dwa ustawione kręgi domino. Następnie uczestnicy warsztatów siadają w jednym kręgu, w którym krótko omawiane jest każde zdjęcie.

5. Ćwiczenie – Moje idealne miasto (20 min.)

Potrzebne materiały: 5 zestawów zawierających: przybory do pisania i rysowania (markery, flamastry, kredki), nożyczki, klej, taśmę klejącą, papier kolorowy, szary karton (najlepiej z zaznaczonym planem przedwojennego Lublina), plan przedwojennego i współczesnego Lublina [zał. 4].

Prowadzący warsztaty dzieli uczestników na 5 grup. Każda grupa otrzymuje karton szarego papieru, klej, markery i flamastry, kolorowy papier oraz zestaw zdjęć pokazujących przedwojenny Lublin (zarówno chrześcijański, jak i żydowski). Uczestnicy mają za zadanie zaprojektować miasto, w którym chcieliby mieszkać, tak aby odpowiadało ono zarówno Izraelczykom, jak i Polakom. Projektując miasto, należy wykorzystać otrzymane zdjęcia. Prowadzący zwraca uwagę, że nazwy ulic powinny być zapisane po polsku i po hebrajsku.

Uczestnicy, techniką kolażu, projektują miasto, umieszczając na jego planie zdjęcia synagogi, mykwy, targu, kościoła, szkoły polskiej i Talmud-Tory, dorysowują sklepy, uliczki...

Każda z grup prezentuje swój plan, tłumacząc, dlaczego zdecydowała się wykorzystać dane elementy.

6. Dyskusja – Razem, ale jak? (15 min.)

Uczestnicy siedzą w kręgu, prowadzący moderuje dyskusję na temat hipotetycznego wyglądu Lublina i innych miast i miasteczek (sztetl), gdyby nadal mieszkali w nich Żydzi. Zadaje pytania:

- jakie mogłyby występować trudności w funkcjonowaniu różnorodnej społeczności?
- jakie mogą być korzyści wynikające ze współistnienia obok siebie dwóch różnych grup kulturowych/religijnych w jednym miejscu?
- czy dziś Polacy mają wiedzę na temat Izraela i czy Izraelczycy mają wiedzę na temat Polski?
- czy wiedza o kulturze, o społeczeństwie i aktualnych problemach jest potrzebna nawzajem Polakom i Izraelczykom? Jeśli jest, to dlaczego?

Podsumowanie warsztatów

Prowadzący dziękuje uczestnikom za wspólną pracę podczas warsztatów, zachęca uczestników do utrzymywania kontaktu również po wizycie młodzieży żydowskiej w szkole.

Tekst scenariusza udostępniony na licencji Creative Commons: CC-BY-SA
Uznanie autorstwa – na tych samych warunkach 3.0 Polska